36. Rackeby sn, kyrkan. Nu på kyrkogården.

Pl. 30, 31.

Litteratur: E. Fischer i Sveriges kyrkor, Västergötland 1: 1 (1913), s. 151; C. W. Pettersson, PM 1913 ang. Rackeby kyrka (dat. i febr. 1914, ATA); VFT 3: 9–10 (1918), s. 118; H. Jungner i VFT 4: 9 (1935), s. 34; S. Gardell, Gravmonument från Sveriges medeltid 1 (1937, rev. 1945), nr 693; Handlingar 1938 (restaureringsrapport) i ATA.
Äldre avbildning: Fischer a.a., fig. 164 B.

Lutad mot bogårdsmuren till Rackeby kyrka, i dess nordvästra hörn, ligger en fragmentarisk liljesten med runinskrift. Stenen är nu i två delar, varav den ena, icke runristade, utgöres av tre hopfogade stycken. Stenens runristade fragment har tidigare legat i kyrkgolvet, delvis dolt av bänkarna i långhuset. Nederdelen av stenen har tidigare legat i golvet till tornets bottenvåning. Styckena uttogos 1913 i samband med kyrkans restaurering. Vid granskningen av runinskriften år 1934 låg stenen tillsammans med andra fragment av liljestenar invid norra kyrkogårdsmuren. År 1938 erhöll stenen sin nuvarande placering, varvid nederdelens tre hoppassade fragment sammanfogades med stenkitt.

Sandsten. Det runristade styckets längd 0,75 m., bredd 0,50 m. Liljestenens hela längd c:a 1,70 m. Runinskriften är anbragt vid stenens huvudända, på översidan utefter den upphöjda kantlisten och med ytterkanten som bas för runorna. Inskriften flankeras av två georgskors.

Inskrift:

✠ **gunnur : øþger** ✠
5 10

Gunnur. Øðger.

»Gunnur. Ödger.»

Till läsningen: 1 **g** är sannolikt stungen, ehuru fullt säkra spår av punkten icke kunna iakttagas i den ojämnt vittrade stenytan. 2 **u** är säker. Beträffande 3–4 **nn** äro huvudstavarna säkra, den andra dock bortvittrad ovan mitten; första bst är otydlig, den andra tämligen tydlig. 5–6 **ur** äro säkra, liksom 7 **ø**. 8 **þ** är säker, fastän nedre delen av runan är avslagen. Punkten i 9 **g** är mycket osäker. 10 **e** är stungen. 11 **r** är säker.

Fischer läste: + **kuþ : nuk : øþger**. Denna läsning återges av Gardell.

Om kvinnonamnet *Gunnur* se Vg 9. Mansnamnet *Øðger*, känt även från tre uppländska runinskrifter, U 17, 749, 817, samt en bornholmsk runinskrift, DR 394 (**auþkiʀ**), har i gammal tid företrädesvis brukats på östnordiskt område (Lis Jacobsen), varifrån det under medeltiden lånats till Norge, där det tidigast är belagt från 1300-talet. Typen är enligt Lind (*Nordiska personnamn, ANF* 36, 1920, s. 302) ursprungligen en binamnsbildning *Auð-Geirr*, d. v. s. en Geirr som förvärvat förmögenhet, den rike Geirr. Uppkallelseseden har gjort dessa binamnsbildningar till dopnamn.

Gunnur och Ödger äro sannolikt äkta makar, som sålunda erhållit gemensam gravhäll.

37. Rackeby sn, kyrkan. Nu på kyrkogården.

Pl. 32.

Litteratur: B 986, L 1563, T 21. Ransakningarna 1667–84 (tr. i VFT 4: 5–6, 1932, s. 116); J. Peringskiöld, Monumenta 9, bl. 52; A. H. Wrangel 1742 i UUB R 554; O. Celsius i UUB R 556 (»ex sch. b. p.» [M. Celsius]), Svenska runstenar (KB F m 60) 1, s. 303; P. Tham, Egna Manuscripter och Siöborgs Resor, s. 117 f. (ATA); P. E. Lindskog, En korrt beskrifning om Skara stift 3 (1814), s. 181 f.; P. A. Säve, Berättelse 1863, s. 84 (ATA, tr. i ATS 3, 1873, s. 145 f.); C. J. Ljungström, Brev $^{13}/_{11}$ 1868 t. B. E. Hildebrand (ATA), Kinnefjerdings och Kållands härader (1871), s. 57 f.; N. G. Djurklou, Antiqvitetsintendentens berättelse 1868, s. XIII (ATA), Brev $^{28}/_{12}$ 1868 t. B. E. Hildebrand (ATA); E. Fischer i Sveriges kyrkor, Västergötland 1: 1